

Civilprocess kā mācību disciplīna, tās vieta augstskolu studiju programmās un jurista izglītībā

Ivars Kronis

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Juridiskā fakultāte, Latvija*

Ievads. Ar civilprocesu saprot un apzīmē ne tikai tiesvedību civillietās, tiesību nozari un zinātni, bet arī mācību disciplīnu (studiju kursu, priekšmetu) augstskolās. Profesiju klasifikators nosaka obligātas prasības jurista standartam, t. sk. visu procesuālo tiesību (civilprocesa, kriminālprocesa un administratīvā procesa) apgūšanā. Šīs prasības pamatotība ir jāizvērtē, ņemot vērā procesuālajos jautājumos iesaistīto nelielo juristu skaitu.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Šī pētījuma mērķis ir izvērtēt civilprocesa vietu un nepieciešamību augstskolu studiju programmās, balstoties uz pastāvošo jurista standarta regulējuma un mācību disciplīnas satura analīzi. Pētījuma empīrisko bāzi veido zinātnieku darbi un rakstu krājumu materiāli, periodikas materiāli un pirmavoti, tiesību akti, statistikas dati, interneta resursi, cita publiski pieejama informācija. Pētījuma izstrādē izmantota analītiskā, salīdzinošā, induktīvā un deduktīvā pētniecības metode.

Rezultāti un secinājumi. Civilprocess kā mācību disciplīna ieņem būtisku vietu augstskolu mācību saturā un ir viens no fundamentāliem studiju kursiem juridisko specialitāšu programmās. Civilprocess kā mācību disciplīna aptver zināšanu sistēmu par tiesisko regulējumu un tā piemērošanu praksē, kas noteikta mācību procesā. Procesuālās formas unifikācija savu subjektīvo civilo tiesību un likumīgo interešu aizsardzībai tiesā ir mūsdienu procesa attīstības likumsakarība, atšķirīgo tiesību aizsardzības formu apjaušana, iekšējo procesuālo formu diferenciacija un procesuālās daudzveidības attīstība ir otra svarīgākā likumsakarība, tāpēc šīs zināšanas kļūst īpaši aktuālas un nevar pastāvēt ārpus augstskolām. Civilprocess, līdzīgi kā citi juridiskie procesi, ir saistīts ar procesa tehniska rakstura jautājumiem, kas var tikt apgūti ārpus augstskolām, tomēr studiju esamība nodrošina akadēmisko un zinātnisko personālu, dodot iespēju doktrināro tiesību attīstībai procesuālos jautājumos.